

kunde foretage Examinationen paa en fuldt tilfredsstillende Maade. Naamlig vil dette kunne ske i den første Tid efterat Forandringer have fundet Sted i Kommissionens Sammenføjning; det nye Medlem behøver derfor ingenlunde at faa de fornødne Kundskaber, det kan maasse ivertimod være en Mand, som er vel lærd til at examinere paa den Maade, som Undervisningen ved disse Skoler maa medføre; i saadanne Tilfælde er det dog godt, at en Lærer kan indbydes til at gjøre det. Der kunde jo ogsaa tænkes det Tilfælde, at Examenskommissionen ikke var fuldtallig; et Medlem kunde jo blive syg paa Reisen, og saa var det da urimeligt, at der strax skulde udnævnes et nyt Medlem, som skulde anvendes ved Examen. At Læreren kan foretage Examinationen og 2 Censorer være tilstrækkelige til at bedømme den, synes der at være tilstrækkelig begrundet. — Jeg mindes ikke, at der har været gjort flere idetmindste betydeligere Bemærkninger, som ere udbagende min Opmærksomhed. Skulde det være Tilfældet, skal jeg naturligvis siden se at finde Leilighed til at besvare dem. — Jeg skal hermed nu altsaa standse, idet jeg paany anbefaler dette Lovforslag til en velvillig Behandling her i Thinget.

Søgsbro. Saavidt jeg forstod den ærede Minister, var det, han især ønskede med Henyn til Indstillingsretten, at man havde en Garanti for, at de, der indstillede, ogsaa virkelig vare istand til at bibringe de Kundskaber, som vedkommende Elever skulle aflægge Prøve paa, og det er det samme Krav, som saa stærkt kom frem under forrige Behandling i 1869, da der var saa megen Tale om den "berettigede Lærer", og da der opstillede visse bestemte Krav til, hvad der skulde give en Lærer Berettigelse. Det forekommer nu rigtig nok mig, at, naar vi havde Valget mellem saadanne Bestemmelser som dem, der forrige Gang krævedes, og dem, der nu foreslaas, vilde jeg ubetinget foretrække dem fra forrige Gang for de nuværende. Det nu foreslaaede forekommer mig i den Grad at stride mod Alt, hvad vi hidtil have haft i vort Skolevæsens Ordning, at jeg blev meget forundret over at se, at en saadan Bestemmelse kunde foreslaas her i Folkethinget. Det foreslaas her, at endel private Skoler skulle privilegeres af Regjeringen som de eneste, der maa indstille til Styrmandsørgemet; altsaa skal al Konkurrence afflaffes ligeoverfor dem. Om Skolerne ere nok saa gode, om de have nok saa dygtige Lærere, skulle de dog, naar de ikke ere saa heldige at vinde Regjeringens Privilegium, ingen Udgang have til at indstille. Dette forekommer mig er ligefrem at indføre Bestyttelse, jeg kunde fritest til at kalde det Lødbestyttelse, hvor vi hidtil ikke have kjendt det; thi det er en Bestyt-

telse, som vil virke paa lignende Maade som Lødbestyttelse, den vil gjøre, at disse faa private Skoler blive Herrer over, hvor høi Gældbetalningen skal være. Det bliver altsaa en Skat, som vi til Fordel for disse Skoler lægge paa alle dem, der ville være Styrmand, og forsaavidt de skulle have Statsunderstøttelse til at tage Examen, bliver det da Staten, som skal svare de fornødne Skolepenge for de fattige Styrmand og betale Staten. Dette forekommer mig at være i allerhøieste Grad uheldigt. Derimod vilde jeg langt hellere være med til, at man gav nogle Negler for, hvilke Krav man kunde stille til en Lærer, som vilde forberede til denne Examen, thi naar det siges, at det er et helt andet Spørgsmaal end det, som ligger for her i Loven, saa kan jeg i Virkeligheden ikke se det. Ministeren har det nemlig fuldstændig i sin Magt at sige: Jeg giver kun den Skole, som har en saadan Lærer, som den, jeg finder skikket dertil, Privilegiet. Vil den nuværende Minister ikke stille saadanne Krav, saa kan en senere Minister gjøre det, der er Intet i Lovforslaget, som forhindrer det. De Bestemmelser, vi forrige Gang bekæmpede her i Thinget som Krav, man ikke maatte stille til en Lærer, kan enhver Minister for Fremtiden stille ifølge dette Lovforslag, og sige: Jeg giver ikke en Skole Privilegium til at indstille, der ikke har Lærere med de og de Egenstaber. Jeg kan altsaa ikke se, at dette Spørgsmaal er saa fremmed for denne Lov, som det er anført af Ministeren. Om vi bestemte, at Ingen maatte indstille Elever til denne Examen, uden at have vist, at han selv var i Besiddelse af de Kundskaber, som vedkommende Elever skulle have, eller de fornødne Instrumenter til deres Erhvervelse, var det noget Tilsvarende til, hvad vi kjende ved andre Examiner, idet f. Ex. Ingen maa indstille til Studentereksamen, undtagen han selv har taget den, ja maasse endog saa har faaet Embedsørgemet. — Selv om man gif saa vidt, som den ærede Minister sagde, at indføre Statskoler, men saa iøvrigt gav fuldstændig Frihed, vilde jeg langt foretrække det. Vi have jo saaledes Statskoler til Embedsmands Uddannelse, men desuden Frihed for Andre til at indstille til deres Afgangsexaminer; men her er det ikke Indstilling til Examen ved Skolen, men Indstilling fra Skolen til Examen, der kræves; det er alene selve Skolen, der maa indstille til Examen, og hvilkeshelfst andre Uveje den ærede Minister vilde paapege, vilde vist findes heldigere end denne. Vi have altid i dette Thing hævdet Frihed for den private Undervisning ved Siden af den af Staten begunstigede, og jeg kan ikke Andet end haabe, at det ogsaa i Fremtiden skal blive Tilfældet. Jeg maa ogsaa ved Hensyn til nogle af de Exempler, der ere anførte paa, hvorledes man i andre Tilfælde har baaret sig ad, sige, at det undrede mig meget at høre det ærede Medlem for